

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

13 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nadejda Toma,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, de avocata Moloșag Natalia în numele părților vătămate Nemer Rodica și Sîrbu Alexandru, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2022, în privința inculpatului

Cireș Ion XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 01.02.2018 - 01.08.2019,
instanța de apel: 22.08.2019 - 25.01.2022,
instanța de recurs: 08.04.2022 - 13.06.2022.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul Penal lărgit,

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești din 01 august 2019, Cireș Ion a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Nemer Rodica prejudiciul material în sumă de 5000 lei și moral în mărime de 7000 lei.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Sîrbu Alexandru prejudiciul material în sumă de 5000 lei și moral în mărime de 7000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că pe 12 decembrie 2017, aproximativ ora 02.00, inculpatul Cireș Ion, aflându-se în loc public, în incinta barului ÎI „Nemer Rodica”, amplasat în XXXXXX XXXXXX, intenționat, fără motiv, fiind în stare de ebrietate, manifestând superioritate și desconsiderare față de cei din jur, exprimând

o vădită lipsă de respect față de societate și normele de conduită general acceptate, a încălcat grosolan ordinea publică, iscând un conflict cu Rusu Ion și Sîrbu Alexandru, precum și cu proprietara localului Nemer Rodica, care se aflau în interiorul barului, în cadrul căruia, având un comportament batjocoritor față de aceștia, înjosindu-le onoarea și demnitatea personală, i-a numit cu cuvinte necenzurate și a pulverizat în direcția lui Rusu Ion, aplicând un spray cu gaze lacrimogene, care potrivit Legii nr. 130 din 08.06.2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă, reprezintă o armă și i-a aplicat lui Sîrbu Alexandru mai multe lovituri cu pumnul și picioarele în regiunea capului și a picioarelor.

Instanța a reținut că probele administrate dovedesc vina inculpatului și i-a încadrat acțiunile în baza în art. 287 alin. (3) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc prin cinism sau obrăznicie deosebită, săvârșit cu aplicarea armei,

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal că inculpatul se caracterizează pozitiv, este angajat în câmpul muncii, anterior nu a mai fost atras la răspundere penală, însă a fost sancționat contravențional pentru comiterea a două contravenții huliganice, prevăzute de art. 354 Cod contravențional, ca circumstanță atenuantă fiind reținută săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani, fiind aplicabile prevederile art. 70 alin. (3¹) Cod penal.

3. Avocatul Canțer Serghei a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința inculpatului să fie aplicate prevederile art. 90 Cod penal.

Apelantul a invocat că instanța de fond nu a ținut cont de faptul că inculpatul a recunoscut parțial vina, că conflictul a fost inițiat de partea vătămată, nu are antecedente penale și s-a căit de cele comise, se caracterizează pozitiv, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii.

3.1. A declarat apel și avocatul Buliga Dumitru, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a indicat că instanța de fond, contrar prevederilor art. 384 alin. (4) Cod de procedură penală, a pus la baza sentinței probe care nu au fost cercetate în ședința de judecată și care nu au vreo legătură cu circumstanțele cauzei, încălcând principiul legalității și exigențele minime ale unui proces echitabil, precum și principiul prezumției nevinovăției.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2022, apelurile au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, după cum urmează: *„Procesul penal în privința lui Cireș Ion, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 al. (3) Cod penal se încetează în baza art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.*

În rest, sentința se menține”.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond a analizat obiectiv probele, prin prisma prevederilor art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării și just a stabilit vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de

aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc prin obrăznicie deosebită, săvârșit cu aplicarea armei.

Totodată, inculpatul a depus o cerere în instanța de apel, prin care a solicitat aplicarea amnistiei în privința sa.

Astfel, potrivit art. 107 alin. (1) și (2) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate.

Pe 24.12.2021, a fost adoptată Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care a fost publicată în Monitorul Oficial pe 31.12.2021, intrând în vigoare la aceeași dată.

Potrivit art. 1 alin. (1) al Legii nr. 224 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2-5, 7.

În corespundere cu prevederile art. 2 al Legii nr. 224 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. (2) Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. (3) Încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. (4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) - (3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Or, inculpatul a săvârșit infracțiunea pe 12 decembrie 2017, iar sancțiunea art. 287 alin. (3) Cod penal prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 la 7 ani și este atribuită, conform art. 16 Cod penal, categoriei infracțiunilor grave.

Totodată, inculpatul nu cade sub incidența restricțiilor formulate în art. 6 din Legea nr. 243.

Prin urmare, în cazul dedus judecății, sunt întrunite condițiile stabilite de art. 2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Din aceste considerente, în raport cu faptele incriminate ce țin de huliganismul agravant, constatate în instanța de apel, cât și persoana inculpatului, care se caracterizează pozitiv, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, anterior

nu a fost judecat, ca circumstanță atenuantă fiind reținută săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani, *inculpatul cade sub incidența art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova*, nefiind stabilite temeiuri pentru neaplicarea actului de amnistie.

Astfel, deși vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal a fost adevărată, urmează a înceta procesul penal, or, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei, precum și altor consecințe ale condamnării.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, declară recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a deciziei menționate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care, potrivit art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală și art. 107 alin. (1) Cod penal, inculpatul să fie liberat de executarea pedepsei în baza art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021.

Recurenta invocă că potrivit art. 107 alin. (1) și (2) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate.

Totodată, Secțiunea 1 a Capitolului III al Titlului II al Părții Speciale al Codului de procedură penală identifică doar trei categorii de sentințe ce urmează a fi adoptată de către instanțele de judecată la finalizarea examinării unei cauze penale și anume: sentințe de condamnare (art. 389 Cod de procedură penală); sentințe de achitare (art. 390 Cod de procedură penală); sentințe de încetare a procesului penal (art. 391 Cod de procedură penală).

Ignorând cazurile de adoptare a sentințelor de achitare, care poate avea loc și în cazul solicitării aplicării amnistiei de către inculpat, una din soluțiile care poate fi adoptată în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243, o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală - cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei, în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Or, adoptarea unei sentințe de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, situație masiv întâlnită în practica judiciară existentă la aplicarea legii anterioare cu privire la amnistie, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul art. 391 Cod de procedură penală.

În același timp, emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei este exclusă de următoarele acte normative:

prevederile art. 396 pct. 4) Cod de procedură penală, care stabilește că, în cazul încetării procesului penal, urmează a fi revocate măsurile de asigurare a acțiunii civile și a eventualei confiscări speciale, fapt care nu poate fi acceptat în cazul aplicării amnistiei, or, prevederile amnistiei se răsfrâng doar asupra pedepselor și măsurilor de constrângere cu caracter educativ, nu și asupra bunurilor ce urmează a fi confiscate, acțiunii civile, măsurilor de siguranță...;

art. 107 alin. (1) Cod penal, care prescrie că amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea pedepsei, astfel, pe caz urmând a fi constatată vinovăția persoanei în

comiterea faptei incriminate cu absolvirea de la executarea pedepsei, fapt care nu este posibil în cazul încetării procesului penal;

Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevede doar absolvirea de pedeapsa penală a inculpatului, nu și respingerea pretențiilor materiale ale victimei față de inculpat, confiscarea sau distrugerea obiectelor infracțiunii;

art. 389 Cod de procedură penală, unica normă procesuală care permite a recunoaște persoana culpabilă de comiterea unei infracțiuni (art. 285 alin. (2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală).

Deci, soluția adoptată de instanța de apel privind încetarea procesului penal în baza actului de amnistie, nu este acceptabilă, or, acest fapt contravine normelor procesuale în vigoare.

Adoptând o soluție de încetare a procesului penal instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art. 107 Cod penal, 285 alin. (2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală și Legii nr. 243.

Aplicarea oricărei modalități de liberare de pedeapsă penală, prevăzută de prezenta lege, poate avea loc doar în condițiile în care organul de urmărire penală, instanța de judecată sau judecătorul de instrucție constată întrunirea cerințelor stipulate în alin. (1).

Însă, instanța de apel a omis aceste prevederi, iar decizia adoptată este motivată inadecvat și pasibilă casării, fiind interpretată greșit aplicarea actului de amnistie.

Or, pentru aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate, acestea urmează să fie liberate/absolvite de executarea pedepsei, adoptarea unei soluții de încetare a procesului penal fiind contrară situației prevăzute la art. 8 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care prevede posibilitatea absolvirii inculpatului de la executarea pedepsei principale, însă nu și a pedepsei secundare - dacă sancțiunea normei prevede și pedeapsa complementară care urmează a fi aplicată inculpatului și poate fi făcută doar la emiterea unei sentințe.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.1. Declară recurs ordinar și avocata Moloșag Natalia, în numele părților vătămate Nemer Rodica și Sîrbu Alexandru, în care solicită casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurenta indică că ședința de judecată din 15.03.2022 nu a fost publică, judecarea cauzei a avut loc fără participarea inculpatului și avocatului părților vătămate, ultimul nefiind citat legal, iar decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Astfel, cauza a fost examinată în apel în lipsa inculpatului și, cu toate că se pretinde că acesta a solicitat examinarea cauzei în absență, instanța de apel ilegal a admis acest fapt.

Or, în împrejurările în care inculpatul nu s-a prezentat în ședințele de judecată și nu a fost audiat, instanța de apel nu putea să determine că înscrisul cu privire la aplicarea actului de amnistie este unul autentic, semnat anume de inculpat.

Mai mult, avocatul Buliga Dumitru, în ședințele de judecată în instanța de apel a înaintat mai multe cereri cu conținut care denotă contradicții cu poziția avocatului Canțer Sergiu și a inculpatului.

Totodată, avocata Moloșag Natalia a reprezentat și a fost prezentă practic la toate ședințele fixate, dar care au fost amânate din motive neimputabile părților vătămate și reprezentanților acestora.

Cu toate că părțile vătămate, pe parcursul examinării în instanța de apel, au solicitat examinarea în lipsa lor, dar cu participarea obligatorie a avocatei Moloșag Natalia, în decizia adoptată a fost indicat eronat că avocatul părților vătămate Nemer Rodica și Sîrbu Alexandru este Oltu Vadim.

Astfel, avocata Moloșag Natalia nu a fost citată pentru ședințele de judecată din 25.01.2022 și 15.03.2022.

În același timp, încetarea procesului penal în privința inculpatului, în formula în care instanța de apel în partea descriptivă nu-l recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, casând în această parte sentința, constituie o eroare de drept, deoarece amnistia, conform prevederilor art. 107 Cod penal, reprezintă actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei.

În aceste circumstanțe, amnistia aplicată față de inculpat parcă nu ar avea efecte asupra drepturilor părților vătămate, dar în cazul în care instanța de apel a omis să se pronunțe asupra declarării vinovăției inculpatului în comiterea acțiunii infracționale, apare întrebarea pentru care acțiuni ale inculpatului constatate de instanța de fond i se înlătură acestuia răspunderea penală și/sau pedeapsa aplicată.

Pe lângă aceasta, art. 397 Cod de procedură penală menționează că dispozitivul sentinței fie și de încetare, pe lângă chestiunile enumerate în art. 396, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă hotărârea cu privire la acțiunea civilă înaintată sau hotărârea pronunțată din oficiu de către instanță referitoare la repararea pagubei.

Prin urmare, soluția instanței de apel este una eronată, or, în cazul în care în partea penală sentința a fost casată și a fost pronunțată o nouă hotărâre, potrivit regulii stabilite de prima instanță, instanța de apel era obligată să se expună în dispozitiv inclusiv asupra acțiunii civile înaintate și asupra reparării pagubei pricinuite părților vătămate, inclusiv la etapa examinării cauzei în ordine de apel.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 3), 4), 6) Cod de procedură penală - ședința de judecată nu a fost publică, judecata a avut loc fără participarea inculpatului, apărătorului, cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 2), 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța nu a fost compusă

potrivit legii, fiind încălcate prevederile art. 30 și 31, când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului *se aplică regulile generale* pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1. Conform art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, **potrivit modului stabilit, pentru prima instanță**. În corespundere cu art. 414 alin. (1), (2) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Totodată, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată *în conformitate* cu prevederile prezentului cod, **exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale**. Potrivit art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate **numai cu condiția includerii lor** în prezentul cod.

Astfel, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia. Conform art. 285 alin. (2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală **nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă**. Potrivit art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă **în ședința preliminară** s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Conform art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute

în art. 285 alin. (2), instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal **nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.** Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței **de condamnare**, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată. Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă **cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei** conform art. 107 din Codul penal. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal. Conform art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate **constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului.** În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, **dar îl liberează de pedeapsă** pe baza prevederilor respective ale [Codului penal](#), ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Potrivit art. 396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, **aplicarea amnistiei față de persoanele inculcate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.** Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

În același timp, conform art. 6§1, 2 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art. 19 alin. (1), 25 alin. (4) Cod de procedură penală, orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale de către o instanță legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod. Nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și

de acel judecător în competența cărora ea este dată prin lege. Potrivit art. 30 alin. (5), 31 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, apelul se judecă în complet format din 3 judecători, care trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei. În cazul în care cauza se judecă de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. În corespundere cu art. 6¹ alin. (1¹) și (2) din Legea privind organizarea judecătorească, schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui Curții de Apel și potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul elaborat de Consiliul Superior al Magistraturii. Cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decât în condițiile prevăzute de lege. Potrivit pct. 14 din Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora, schimbarea membrilor completului de judecată se impune în cazurile în care există unul din următoarele temeuri: boală îndelungată, deces, eliberare din funcție, abținere, recuzare, detașare, transferare, promovare, suspendare din funcție, incompatibilități.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudicând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) dispunând în dispozitiv că: „*Procesul penal în privința lui Cireș Ion, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, se încetează în baza art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021*”, nu a indicat aliniatul respectiv al art. 2 din Legea menționată și nu a respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală, enunțate supra.

Ori, art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală prevede clar că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate **numai cu condiția includerii lor** în prezentul cod.

Prin urmare, normele cu caracter procesual din respectiva Lege cu privire la amnistie, sunt aplicabile doar în măsura în care nu contravin Codului de procedură penală.

Astfel, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8), 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (*art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) CPP*).

Ulterior însă, dat fiind că **procedura continuă în mod obișnuit** (*art. 332 alin. (5) CPP*), instanțele **de fond și de apel** (*art. 413 al. (1), art. 415 al. (1) pct. 2), 419 CPP*), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea **sentinței sau deciziei, de condamnare**, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - **cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei** (*art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 CPP*).

În același timp, art. 391 Cod de procedură penală (*Sentința de încetare a procesului penal*), **nu prevede** că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta ***o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei***, cât, de altfel, și a prescripției.

Ori, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (*art. 332 al. (5), 384 CPP*), doar în cadrul adoptării unei ***sentințe*** sau ***deciziei*** (*instanței de apel*) ***de condamnare***, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului ***în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală***, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (*art. 1 al. (1), art. 7 al. (1) – (8) CPP*);

b) conform procesului-verbal al ședinței de judecată, nu a verificat absolut nicio probă în cadrul judecării apelurilor de pe rol, prin citirea lor în ședința de judecată și consemnarea în procesul-verbal (*vol. 3, f.d. 50-53, art. 101, 414 alin. (2) și (6) CPP*);

c) potrivit fișei de repartizare a dosarului și proceselor-verbale ale ședințelor de judecată, a început examinarea cauzei completul format din judecătoria Silvia Gîrbu, Oxana Robu și Igor Mînąscurtă, apoi au continuat completele formate din judecătoria Stelian Teleucă, Sergiu Furdui și Silvia Gîrbu, apoi - Stelian Teleucă, Alexandru Spoială și Silvia Gîrbu, completul, ulterior - Silvia Gîrbu, Ala Malîi și Denis Băbălău, după care - Silvia Gîrbu, Galina Moscalciuc și Denis Băbălău, dar au pronunțat decizia contestată judecătoria Silvia Cegan, Silvia Gîrbu și Sergiu Daguța (*Vol. II., f.d. 132, 140, 155, Vol. III, f.d. 2, 11, 25, 50-53, 54*).

Totodată, în materialele cauzei lipsesc încheierile președintelui instanței, motivate pe criteriile prescrise în art. 31 alin. (3) Cod de procedură penală și pct. 14 din Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora, despre schimbarea judecătorilor Oxana Robu, Igor Mînąscurtă, Stelian Teleucă, Alexandru Spoială, Ala Malîi, Galina Moscalciuc și Denis Băbălău.

Ori, potrivit art. 251 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la compunerea instanței atrage nulitatea actului procedural. Nulitatea respectivă nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu. Deci, încălcările nominalizate a normelor procesuale-penale au lezat dreptul inculpatului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii fiind încălcate prevederile art. 30 și 31, și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța

de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 2) și 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare declarate, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

d e c i d e:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, de avocata Moloșag Natalia în numele părților vătămate Nemer Rodica și Sîrbu Alexandru, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2022, în privința inculpatului Cireș Ion XX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 29 iulie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico